

פרשת עקב – והיה אם שמוע

בפרשת השבוע כתובה הפרשה השנייה של קריאת שמע, פרשת "וְהָיָה אִם שָׁמַע". יש הבדל בולט בין הפרשה הראשונה של קריאת שמע לפרשה השנייה. בפרשה הראשונה, פרשת "שָׁמַע יִשְׂרָאֵל", אין זכר לשכר ועונש; ואילו פרשת "וְהָיָה אִם שָׁמַע" עיקרה הוא הבטחת השכר הטוב אם יקיימו את דבר ה', ואזהרה מהעונש אם לא יקיימו מצוותיו.

ומהי הסיבה לכך שלא הובטח גמול גם בפרשת "שָׁמַע יִשְׂרָאֵל"? הפרשה הראשונה נאמרה כולה בלשון יחיד: "וְאֶהְבֶּתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ כְּכֹל לְבָבְךָ וְכָכֵל נַפְשְׁךָ וְכָכֵל מְאֹדָּךְ... וְדַבַּרְתָּ... וְכַתַּבְתָּם עַל מְזוֹזֹת בֵּיתְךָ וְכַשְׁעָרֶיךָ". בגלל מעשיו הטובים של יחיד לא מובטח שירד גשם ויהיה שפע כלכלי, וכן להפך: לא בגלל חטאיו של היחיד ייגזר עונש של גלות; אבל פרשת "וְהָיָה אִם שָׁמַע" פונה אל הרבים: "אִם שָׁמַע תְּשָׁמְעוּ אֶל מְצוֹתַי אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוְנָה אֶתְכֶם", ובזכות הרבים מובטח גשם ושפע כלכלי, ובגלל חטאי הרבים חלילה יוצאים לגלות.

על הפסוק "וְשָׁמַתֶּם אֶת דְּבָרֵי אֱלֹהֵי עַל לְבַבְכֶם וְעַל נַפְשְׁכֶם, וְקִשְׁרַתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל יְדְכֶם, וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת בֵּין עַיְנֵיכֶם" (יא יח) כתב רש"י על פי ה"ספרי": "אף לאחר שתגלו – היו מצוּנְנִים במצוות, הניחו תפילין, עשו מזוזות, כדי שלא יהיו עליכם חדשים כשתחזרו".

העולה מדברי רש"י הוא שבעצם רצון ה' הוא שקיום התורה והמצוות יהיה רק בארץ ישראל, ולכן בחוץ לארץ היו אמורים להיות פטורים מקיום המצוות; אבל הקב"ה ידע שעם ישראל יצא לגלות ארוכה בגין עוונותיהם בארץ, ואם הם יהיו פטורים בגלות מקיום מצוות, אזי כאשר תסתיים הגלות והם יחזרו בחזרה לארץ ישראל, יהיה להם קשה להתחיל להתרגל לקיים מצוות. לכן, כדי למנוע מצב זה, מחדשת כאן התורה שגם בגלות – כשכבר התקיים "וְאֶבְדְתֶם מְהֵרָה מְעַל הָאָרֶץ הַטְּבָה" (פסוק יז) – יש עדיין חובה לקיים מצוות: "וְשָׁמַתֶּם... וְקִשְׁרַתֶּם... וְכַתַּבְתֶּם" (פסוקים יח-כ).

העולה מכאן, שיהודי המקיים מצוות בארץ ישראל, מקיים אותם לכתחילה בשלמות לפי רצון ה'; ויהודי המקיים מצוות בחוץ לארץ מקיים אותם רק כדי שלא ישכח איך מקיימים מצוות כשיחזור לארץ ישראל.

על מעלת הישיבה בארץ ישראל מסופר ב"ספרי" (דברים יב כח): מעשה ברבי יהודה בן בתירא ורבי מתיא בן חרש ורבי חנינא ורבי יונתן שיצאו מארץ ישראל לחוץ לארץ. כשהגיעו לעיר פלטום נזכרו בארץ ישראל, התחילו לבכות, קרעו את בגדיהם וחזרו לארץ ישראל, ואמרו: "ישיבת ארץ ישראל שקולה כנגד כל המצוות שבתורה".

ארץ ישראל אמונה טהרת המשפחה בית המקדש פרשת שבוע תנ"ך

שי
לש"י

שי
לש"י

לימוד והנצחה לעילוי נשמות שלמה וישי קרויזר ז"ל
אחים יקרים ואהובים אשר עלו יחדיו בסערה לגנזי מרומים
מתוך אתר שי לש"י : shayleshay.co.il

בעל הכתב והקבלה הביא כאן בספרו טעם נוסף לקיום המצוות בחוץ לארץ: כשיהודי מקיים מצוות בחוץ לארץ, הוא מראה בכך שהוא לא מתיימש מהגאולה אלא הוא מכין את עצמו "לשוב מהרה אל בית מלך עולמים כבימי קדם" ושם הוא יקיים את מצוות ה' בהידור.

אשרינו שאנחנו זוכים לקיים מצוות בהידור בארץ ישראל כרצון ה'.